

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2009. gada 2. decembrī*

Lieta C-358/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *House of Lords* (Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 11. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 5. augustā, tiesvedībā

Aventis Pasteur SA

pret

OB.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Tiano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] (referents) un E. Levits, tiesneši K. V. A. Timmermans [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], U. Lehmuss [*U. Lohmus*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kassel*],

* Tiesvedības valoda — angļu.

ģenerālvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretāre L. Hjulēta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 30. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Aventis Pasteur SA* vārdā — Dž. Legats [*G. Leggatt*], QC, kam palīdz P. Popats [*P. Popat*], *barrister*,

- *OB* vārdā — S. Maskrejs [*S. Maskrey*], QC, kam palīdz H. Prestons [*H. Preston*], *barrister*,

- Eiropas Komisijas vārdā — G. Vilmss [*G. Wilms*], pārstāvis,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2009. gada 8. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes 1985. gada 25. jūlija Direktīvas 85/374/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem (OV L 210, 29. lpp.), kas ir grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 10. maija Direktīvu 1999/34/EK (OV L 141, 20. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 85/374”), interpretāciju.
- ² Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Aventis Pasteur SA* (turpmāk tekstā — “*APSA*”), Francijā reģistrētu sabiedrību, un *OB* par potes, kurai, iespējams, ir trūkumi, laišanu apgrozībā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

- 3 Direktīvas 85/374 preambulas pirmajā, desmitajā, vienpadsmitajā un trīspadsmitajā apsvērumā ir noteikts:

“tā kā ir vajadzīga dalībvalstu tiesību aktu tuvināšana attiecībā uz ražotāja atbildību par kaitējumu, ko izraisījuši viņa produktu trūkumi, jo pastāvošās atšķirības var izkropļot konkurenci un ietekmēt preču apriti kopējā tirgū, un izraisīt atšķirīgu patērētāja aizsardzības līmeni pret kaitējumu viņa veselībai vai īpašumam, ko izraisījis produkts ar trūkumiem;

[..]

tā kā vienāds noilgums, lai iesniegtu prasību par atlīdzību, ir gan aizskartās personas, gan ražotāja interesēs;

tā kā produkti laika gaitā noveco, tiek izstrādātas stingrākas drošuma normas un attīstās zinātne un tehnoloģija; tā kā tādēļ nebūtu pieņemami par produkta trūkumiem noteikt ražotājam atbildību uz neierobežotu laiku; tā kā tādēļ atbildībai būtu jābeidzas pēc samērīga laika, neierobežojot tādas iespējas iesniegt prasības, kas nav paredzētas tiesību aktos;

[..]

tā kā saskaņā ar dalībvalstu tiesību sistēmām aizskartā persona var iesniegt prasību par zaudējumiem, pamatojoties uz līgumisko atbildību pamata vai uz tādu līgumā neparedzētu atbildību, kas nav paredzēta šajā direktīvā; ciktāl šie noteikumi der arī tam, lai sasniegtu efektīvas patērētāju aizsardzības mērķi, tos nedrīkstētu ietekmēt ar šo direktīvu; tā kā tiktāl, cik efektīva patērētāju aizsardzība farmaceitisko preparātu nozarē dalībvalstī ir jau panākta arī ar īpašu atbildības sistēmu, līdzīgi jāpaliek iespējai iesniegt prasību, pamatojoties uz šo sistēmu.”

4 Direktīvas 85/374 1. pantā ir noteikts, ka “ražotājs ir atbildīgs par kaitējumu, kuru izraisījis viņa produkta trūkums”.

5 Direktīvas 85/374 3. pants ir izteikts šādi:

“1. “Ražotājs” nozīmē gatava produkta izgatavotāju, jebkādu izejvielu ražotāju vai sastāvdaļas izgatavotāju un jebkuru personu, kas apliecina sevi kā tā ražotāju, produktam pievienojot savu nosaukumu, preču zīmi vai citu atšķirības zīmi.

2. Neierobežojot ražotāja atbildību, jebkuru personu, kas, veicot uzņēmējdarbību, Kopienā importē produktu pārdošanai, iznomāšanai, līzingam vai jebkādam izplatīšanas veidam, uzskata par ražotāju šīs direktīvas nozīmē, un tā ir atbildīga kā ražotājs

3. Kad nav iespējams identificēt produkta ražotāju, katru produkta piegādātāju uzskata par tā ražotāju, ja vien tas savlaicīgi neinformē aizskarto personu par ražotāja identitāti vai par to, kas viņam produktu piegādājis. Tādi paši noteikumi attiecas uz gadījumu, kad produktu importē un uz šā produkta nav norādīta tā importētāja identitāte, kurš minēts 2. punktā, pat ja ir norādīts ražotāja nosaukums.”

6 Direktīvas 85/374 11. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis savos tiesību aktos paredz, ka tiesības, kas aizskartajai personai piešķirtas saskaņā ar šo direktīvu, beidzas tāda 10 gadu termiņa beigās, kuru skaita no dienas, kad ražotājs laidis aprītē produktu, kas izraisījis kaitējumu, ja vien aizskartā persona pa to laiku nav iesniegusi prasību pret ražotāju.”

7 Atbilstoši šīs direktīvas 13. pantam tā “neietekmē nekādas tiesības, kuras aizskartajai personai var būt saskaņā ar tiesību normām par līgumisko un ārpuslīgumisko atbildību vai saskaņā ar īpašu atbildības sistēmu, kas pastāv laikā, kad paziņota šī direktīva”.

8 Direktīva 85/374 ir paziņota dalībvalstīm 1985. gada 30. jūlijā.

Valsts tiesiskais regulējums

9 Direktīva 85/374 ir transponēta Apvienotās Karalistes tiesībās ar 1987. gada Patērētāju tiesību aizsardzības likumu (*Consumer Protection Act 1987*; turpmāk tekstā — “1987. gada likums”).

- 10 Ar 1987. gada likumu 1980. gada likumam par noilgumu (*Limitation Act 1980*) tika pievienota jauna 11.A nodaļa, kuras 3. pantā paredzēts:

“Prasību, kam piemērojams šis pants, nevar celt, ja ir pagājuši desmit gadi, skaitot no attiecīgā datuma [...]; saskaņā ar šo daļu pēc iepriekš minētajiem desmit gadiem prasījuma tiesības beidzas neatkarīgi no tā, vai prasījuma tiesības ir īstenotas vai arī ir sācies termiņš, kas noteikts nākamajos šī likuma pantos.”

- 11 1980. gada 35. nodaļā principā ir aizliegta viena atbildētāja aizstāšana ar citu pēc noilguma termiņa beigām. Tomēr izņēmuma veidā procedūras noteikumos atbilstoši šīs nodaļas 5. panta b) punktam un 6. panta a) punktam tiesai var tikt piešķirtas pilnvaras veikt noteiktos apstākļos šādu aizstāšanu, kas ir spēkā, sākot no sākotnējās prasības iesniegšanas brīža. Tātad lietas dalībnieka aizstāšana ar citu ir iespējama, ja “lietas dalībnieka vārds kļūdas pēc ir nosaukts jaunā lietas dalībnieka vārda vietā visos prasījumos, kas izteikti sākotnējā prasībā”.

- 12 Civilprocesa likuma (*Civil Procedure Rules*) 19.5. noteikuma 3. punkta a) apakšpunktā šādas aizstāšanas pilnvaras ir piešķirtas tiesai, kuras tā var īstenot diskrecionārā veidā. Tomēr tas paredz, ka, pat ja ir izpildīti nosacījumi, lai izmantotu šīs pilnvaras, tiesa ņem vērā to, ka aizstāšanas rezultātā atbildētājs nebaudīs noilguma termiņa beigu atbrīvojošās sekas, un atļauj aizstāšanu tikai tad, ja tā uzskata, ka konkrētās lietas apstākļos to prasa taisnīgums.

Pamata prāvas priekšvēsture un prejudiciālais jautājums

- 13 *Pasteur Mérieux Sérums et Vaccins SA* (turpmāk tekstā — “*Pasteur Mérieux*”), Francijā dibināta sabiedrība, kuru pēc nosaukuma maiņas sauc *APSA*, ražo farmaceitiskus produktus, tajā skaitā poti pret *haemophilus influenzae* infekciju.
- 14 *Mérieux UK Ltd* (turpmāk tekstā — “*Mérieux UK*”), Apvienotajā Karalistē dibināta sabiedrība, 1992. gadā bija simtprocentīga *APSA* meitas sabiedrība, kas darbojas kā *APSA* ražoto produktu izplatītāja Apvienotajā Karalistē.
- 15 1992. gada 18. septembrī *APSA* nosūtīja potes pret *haemophilus influenzae* infekciju devu sūtījumu *Mérieux UK*, kas to saņēma 1992. gada 22. septembrī. *APSA* šajā sakarā tās meitas sabiedrībai nosūtīja rēķinu, kuru tā pienācīgi samaksāja.
- 16 Vēlākā datumā, kas paliek nezināms, bet laikposmā no 1992. gada septembra beigām līdz 1992. gada oktobra sākumam *Mérieux UK* pārdeva daļu no šīs piegādes Lielbritānijas Veselības ministrijai, piegādājot ministrijas norādītai slimnīcai. Šī slimnīca savukārt daļu no šīm potes devām piegādāja ārsta praksei, kas atradās Lielbritānijas teritorijā.
- 17 1992. gada 3. novembrī šajā praksē *OB* saņēma attiecīgās potes devu.
- 18 Pēc tam *OB* guva smagus bojājumus. *OB* ārstējošie ārsti uzskatīja, ka šos bojājumus ir izraisījis *herpes simplex* vīruss. Turpretim *OB* uzskata, ka viņam nodarītais kaitējums ir saistīts ar to, ka potei, ko viņš saņēma, bija trūkumi.

- 19 1994. gadā *APSA* izveidoja “joint venture” ar *Merck Inc. of the United States. Mérieux UK* kļuva par šī “joint venture” Lielbritānijas meitas sabiedrību. Nosaukuma maiņas rezultātā tā kļuva par *Aventis Pasteur MSD* (turpmāk tekstā — “*APMSD*”).
- 20 2000. gada 2. novembrī *OB* iesniedza *High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division* [Augstākās tiesas (Anglija un Velsa) Karaliskajā Administratīvajā tiesā] prasību par zaudējumu atlīdzību pret *APMSD*. Faktu izklāstā 2001. gada 1. augustā tā apgalvoja, ka potes ražotājs ir *APMSD* un ka tai bija trūkumi, tādējādi tā vēlējās izraisīt šīs sabiedrības atbildību, pamatojoties uz 1987. gada likumu.
- 21 2001. gada 29. novembrī iesniegtajā iebildumu rakstā *APMSD* apgalvoja, ka tā bija tikai potes, ko saņēma *OB*, izplatītāja un nebija tās ražotāja.
- 22 2002. gada 17. aprīlī *APMSD* atbildēja uz lūgumu apstiprināt, ka tā ir ražotāja, vēlreiz apliecinot, ka tā nav potes ražotāja. Tā norādīja, ka šis ražotājs ir *Pasteur Mérieux*, neprecizējot, ka tas ir agrākais *APSA* nosaukums.
- 23 2002. gada 16. oktobrī *OB* iesniedza *High Court of Justice* [Augstākajā tiesā] prasību par zaudējumu atlīdzību pret *APSA*.
- 24 Pilnībā pieļaujot, ka tā ir attiecīgās potes ražotāja, *APSA* apgalvoja, ka pret to vērsta prasība ir noilgusi, jo desmit gadu termiņš prasības celšanai atbilstoši 1987. gada likumam, viņasprāt, ir beidzies 2002. gada 18. vai 22. septembrī atkarībā no tā, vai šī termiņa sākuma datums ir datums, kurā *APSA* nosūtīja minēto poti *Mérieux UK*, vai datums, kurā tā to saņēma.

- 25 2003. gada 10. martā *OB* lūdza, lai *APMSD* tiktu aizstāta ar *APSA* pret *APMSD* 2000. gada novembrī uzsāktajā procesā. Šo lūgumu viņš pamatoja ar to, ka šī procesa uzsākšanas brīdī viņš kļūdaini uzskatīja, ka attiecīgās potes ražotājs ir *APMSD*.
- 26 Ir skaidrs, ka šis aizstāšanas pieteikums ir iesniegts pēc desmit gadu termiņa beigām, kas paredzēts, lai uzsāktu tiesvedību pret produkta, kam, iespējams, ir trūkumi, ražotāju.
- 27 *APSA* apgalvoja, ka, tā kā valsts tiesības atļauj šādu aizstāšanu pēc minētā termiņa, tās nav saderīgas ar interpretāciju, kas ir jāsniedz Direktīvas 85/374 11. pantam, kuru apstrīd *OB*.
- 28 Ar 2003. gada 18. novembra lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 8. martā, *High Court of Justice* iesniedza lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, uz kuru Tiesa atbildēja 2006. gada 9. februāra spriedumā lietā *C-127/04 O'Byrne* (Krājums, I-1313. lpp.).
- 29 *High Court of Justice* uzdotais otrais un trešais jautājums lietā *O'Byrne*, kurā ir pieņemts iepriekš minētais spriedums, bija izteikts šādi:

“2) Ja prasība par tiesībām, kas prasītājam piešķirtas [...] Direktīvā, saistībā ar precī, kurai, iespējams, ir trūkumi, tiek celta pret sabiedrību A, kļūdaini uzskatot to par preces ražotāju, kaut gan īstenībā ražotājs ir nevis sabiedrība A, bet sabiedrība B, vai dalībvalsts var valsts tiesību aktos piešķirt tiesām tiesības izlemt pielīdzināt šādu prasību “*prasībai pret ražotāju*” [...] Direktīvas 11. panta nozīmē?

- 3) Vai, pareizi interpretējot [...] Direktīvas 11. pantu, tas ļauj dalībvalstij piešķirt tiesai tiesības atļaut aizstāt atbildētāju A ar atbildētāju B tādā prasībā, kas aprakstīta iepriekš otrajā jautājumā (“attiecīgā tiesvedība”), ja
- a) ir pagājis 11. pantā paredzētais desmit gadu periods;
 - b) attiecīgā tiesvedība pret A ir uzsākta pirms desmit gadu perioda beigām; un
 - c) pirms desmit gadu perioda beigām pret B nav ierosināta tiesvedība saistībā ar precī, kas, kā apgalvo prasītājs, nodarījusi kaitējumu?”

³⁰ Iepriekš minētajā spriedumā lietā *O’Byrne* Tiesa uz šiem diviem jautājumiem atbildēja šādi:

“Ja prasība ir celta pret sabiedrību, kura kļūdas dēļ tika uzskatīta par preces ražotāju, lai gan īstenībā to ir ražojusi cita sabiedrība, nosacījumi, kas regulē to, vai vienu lietas dalībnieku var aizstāt ar citu šādā prasībā, principā ir jānosaka valsts tiesībās. Valsts tiesai, kas pārbauda nosacījumus, kuri regulē viena lietas dalībnieka aizstāšanu ar citu, ir jāievēro Direktīvas 85/374 *ratione personae* piemērošanas joma atbilstoši tās 1. un 3. panta noteikumiem.”

- 31 Pēc minētā sprieduma lietā *O'Byrne* 2006. gada 20. oktobrī *High Court of Justice* apmierināja *OB* iesniegto aizstāšanas pieteikumu ar pamatojumu, ka *APMSD* kļūdas dēļ tika nosaukta *APSA* vietā.
- 32 *APSA* šo nolēmumu pārsūdzēja *Court of Appeal* [Apelācijas tiesā]. 2007. gada 9. oktobrī tā apelācijas sūdzību noraidīja.
- 33 *House of Lords* [Lordu palāta], kam *APSA* iesniedza apelācijas sūdzību, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai Direktīvai [85/374] atbilst tādi dalībvalsts tiesību akti, kas atļauj aizstāt atbildētāju prasībā, kas celta saskaņā ar Direktīvu [85/374], pēc tam, kad ir beidzies Direktīvas [85/374] 11. pantā noteiktais desmit gadu termiņš tiesību izmantošanai, apstākļos, kad vienīgajai personai, kura ir atbildētāja tiesvedībā, kas ir uzsākta noteiktajā desmit gadu termiņā, nav piemērojams direktīvas 3. pants?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 34 Uzdotot šo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīva 85/374 ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretējs valsts tiesiskais regulējums, kas tiesvedības, kas uzsākta, pamatojoties uz šajā direktīvā paredzēto atbildības sistēmu, ietvaros atļauj aizstāt vienu atbildētāju ar citu pēc desmit gadu termiņa beigām, kas noteikts šīs direktīvas 11. pantā, lai gan persona, kura ir norādīta kā atbildētāja, šajā tiesvedībā pirms minētā termiņa beigām neietilpa šīs direktīvas piemērošanas jomā, kas ir definēta tās 3. pantā.

- 35 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka iepriekš minētā sprieduma lietā *O'Byrne* 34. punktā Tiesa ir nolēmusi, ka Direktīvā 85/374 nav minēts procesuālais mehānisms, kas jāievēro, ja aizskartā persona, ierosinot prasību par atbildību par precī ar trūkumiem, ir kļūdušies attiecībā uz ražotāja identitāti. Tādējādi principā nosacījumi, saskaņā ar kuriem šādas prasības ietvaros vienu lietas dalībnieku var aizstāt ar citu, ir jānosaka valsts procesuālajās tiesībās.
- 36 Pēc tam, kad iepriekš minētā sprieduma lietā *O'Byrne* 35. punktā ir atgādināts, ka, ievērojot to, ka Direktīvas 85/374 mērķis ir pilnībā saskaņot visus tajā regulētos aspektus, šīs direktīvas 1. un 3. pantā izdarītā atbildīgo personu loka, pret kurām aizskartajai personai ir tiesības celt prasību par minētajā direktīvā paredzēto atbildību, definīcija ir jāuzskata par izsmeltošu, Tiesa šī sprieduma 38. punktā precizēja, ka valsts tiesai, pārbaudot nosacījumus, kuri regulē viena lietas dalībnieka aizstāšanu ar citu attiecīgajā lietā, ir jāievēro šīs Direktīvas *ratione personae* piemērošanas joma atbilstoši tās 3. pantam.
- 37 Direktīvas 85/374 11. panta pamatā ir tāda pati vēlēšanās veikt pilnīgu saskaņošanu Kopieniu līmenī attiecībā uz tiesību, kas piešķirtas aizskartajai personai, piemērojot šo direktīvu, noilgumu.
- 38 Šajā pantā ir paredzēts vienots desmit gadu termiņš, kuram beidzoties šīs tiesības izbeidzas. Tajā ir imperatīvi noteikts, ka minēto termiņu skaita no dienas, kad ražotājs laidis aprītē produktu, kas izraisījis kaitējumu. Kā vienīgais šī termiņa pārtraukuma pamats tiek minēta tiesvedības uzsākšana pret šo ražotāju.
- 39 Kā tas izriet no Direktīvas 85/374 preambulas desmitā apsvēruma, Kopieniu likumdevējs vēlējās saskaņot noteikumus par noilgumu gan aizskartās personas, gan ražotāja interesēs.

- 40 Šī saskaņošana, no vienas puses, ir daļa no kopējā mērķa, kas izteikts Direktīvas 85/374 pirmajā apsvērumā, kurš ir izbeigt atšķirības valsts tiesībās, kas var izraisīt atšķirīgu patērētāja aizsardzības līmeni Kopienā.
- 41 Atbilstoši Direktīvas 85/374 preambulas vienpadsmitajam apsvērumam tā, no otras puses, ir vērsta uz ražotāja atbildības ierobežošanu saprātīgā laika posmā, ievērojot to, ka produkti laika gaitā noveco, tiek izstrādātas stingrākas drošuma normas un attīstās zinātne un tehnoloģija.
- 42 Kā ģenerālvokāte paskaidro secinājumu 49. un 50. punktā, Kopienų likumdevēja griba atbildību neatkarīgi no vainas, kas noteikta Direktīvā 85/374, ierobežot laikā nozīmē arī to, ka, lai nekavētu tehnisko progresu, lai apdrošināšanas sabiedrībām dotu iespēju segt šīs īpašās atbildības risku, tiek ņemts vērā, ka šī sistēma ražotājam nozīmē lielāku slogu nekā atbildība atbilstoši parastajiem atbildības noteikumiem (skat. šajā nozīmē Komisijas 2001. gada 31. janvāra ziņojuma par Direktīvas 85/374 par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem īstenošanu 3.2.4. punktu, COM(2000) 893, galīgā redakcija).
- 43 No tā izriet, ka, neietekmējot iespējamo līgumiskās un ārpuslīgumiskās atbildības vai īpašu atbildības sistēmu piemērošanu, kuras pastāvēja Direktīvas 85/374 paziņošanas brīdī, kuru piemērošanu šī direktīva neietekmē, kā tas izriet no tās 13. panta un trīspadsmitā apsvēruma, "ražotājs", kā tas ir definēts šīs direktīvas 3. pantā, ir atbilstoši šīs direktīvas 11. pantam atbrīvots no atbildības atbilstoši tai pēc desmit gadu termiņa beigām, skaitot no dienas, kad attiecīgais produkts ir laists aprītē, ja pa to laiku pret to nav uzsākta tiesvedība.
- 44 Šādos apstākļos valsts tiesību norma, kas atļauj vienu lietas dalībnieku aizstāt ar citu tiesvedības laikā, nevar, ievērojot Direktīvu 85/374, tikt piemērota tādā veidā, kas ļautu

piesaistīt šādu ražotāju pēc minētā termiņa beigām kā atbildētāju tiesvedībā, kura uzsākta šajā termiņā pret citu personu, nevis to.

45 Pretējs risinājums liktu, pirmkārt, pieļaut, ka desmit gadu noilguma termiņš, kas noteikts Direktīvas 85/374 11. pantā, var tikt pārtraukts attiecībā uz šo ražotāju cita iemesla dēļ nekā pret to, pret kuru uzsākta tiesvedība, kas būtu pretēji pilnīgai saskaņošanai, kura ar šo direktīvu tiek veikta šajā jautājumā.

46 Šāds risinājums, otrkārt, izraisītu noilguma termiņa pagarināšanu attiecībā uz šādu ražotāju, izjaucot tā prognozes attiecībā uz konkrētu datumu, kurā tas tiek uzskatīts, piemērojot Direktīvas 85/374 11. pantu, par brīvu no atbildības atbilstoši minētajai direktīvai, kas būtu pretēji ne tikai šī termiņa ilguma saskaņošanai, ko vēlējas Kopienų likumdevējs, bet arī tiesiskajai drošībai, ko minētais 11. pants sniedz ražotājam atbildības neatkarīgi no vainas sistēmas ietvaros, kas izveidota ar šo direktīvu.

47 Par pēdējo aplūkoto jautājumu ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesiskās drošības princips, kam ir piesaistīts tiesiskās palāvības aizsardzības princips, paredz, ka tiesību normām ir jābūt skaidrām un precīzām, šī obligātā prasība īpaši stingri ir jāievēro tad, ja runa ir par tiesisko regulējumu, kas var radīt finansiāla rakstura pienākumus, lai ieinteresētās personas varētu precīzi uzzināt tām paredzēto pienākumu apmēru (skat. 2009. gada 10. septembra spriedumu lietā C-201/08 *Plantanol*, Krājums, I-8343. lpp., 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

48 Vēl ir jāpiebilst, ka subjektīvi elementi, kas izriet, piemēram, no tā, ka aizskartā persona kļūdaini par produkta, kam, iespējams, ir trūkumi, ražotāju uzskata sabiedrību, kas tāda nav, vai arī no tā, ka aizskartajai personai ir faktiskas nodoms vērsties pret šo ražotāju, ceļot prasību pret šādu citu sabiedrību, nevar, neatzīstot Direktīvā 85/374 noteikto saskaņošanas noteikumu objektīvo dimensiju, pamatot aizstāšanu ar šo ražotāju pēc

desmit gadu termiņa beigām, kas noteikts tās 11. pantā, tiesvedībā, kura uzsākta šī termiņa laikā pret citu personu (skat. šajā nozīmē iepriekš minēto spriedumu lietā *O'Byrne*, 26. punkts, kā arī pēc analogijas 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-51/05 P Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c., Krājums, I-5341. lpp., 59.–63. punkts).

- 49 Ņemot vērā iepriekš minēto, Direktīvas 85/374 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka valsts tiesiskais regulējums, kas atļauj aizstāt vienu atbildētāju ar citu tiesvedības laikā, tiek piemērots tādā veidā, ka pēc desmit gadu termiņa beigām “ražotājs” šīs direktīvas 3. panta izpratnē tiek piesaistīts kā atbildētājs tiesvedībā, kas šī termiņa laikā ir ierosināta pret citu personu.
- 50 Tomēr Tiesai, kam ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir kompetence sniegt, ievērojot lietā minētos elementus, precizējumus, lai palīdzētu iesniedzējtiesai pieņemt nolēmumu pamata prāvā (skat. šajā nozīmē 2000. gada 12. septembra spriedumu lietā C-366/98 *Geffroy*, *Recueil*, I-6579. lpp., 20. punkts, un 2009. gada 10. septembra spriedumu lietā C-446/07 *Severi*, Krājums, I-8343. lpp., 60. punkts).
- 51 Šajā sakarā ir jānorāda, pirmkārt, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *APMSD* (agrāk — *Mérieux UK*), kas 1992. gadā piegādāja Lielbritānijas veselības aizsardzības sistēmai poti, ko saņēma *OB*, tajā laikā bija *APSA* simtprocentīgi piederoša meitas sabiedrība (agrāk — *Pasteur Mérieux*).
- 52 Šādos apstākļos valsts tiesai ir jānovērtē saskaņā ar piemērojamām valsts tiesību normām, kas piemērojamas pierādījumu sniegšanas jomā, vai attiecīgā produkta laišanu apgrozībā tiešām noteica mātes sabiedrība, kas to bija ražojusi.

- 53 Ja valsts tiesa konstatē šādu faktu, Direktīvas 85/374 11. pantam nav pretrunā tas, ka šī tiesa uzskata, ka šajā pantā noteiktajā termiņā pret meitas sabiedrību uzsāktajā tiesvedībā, pamatojoties uz šajā direktīvā paredzēto atbildības sistēmu, šī meitas sabiedrība var tikt aizstāta ar mātes sabiedrību, kas ir “ražotājs” šīs direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē.
- 54 Otrkārt, ievērojot iepriekš šī sprieduma 51. punktā minēto, ka *APMSD* ir potes, ko saņēma *OB*, piegādātāja, ir jāatgādina, ka atbilstoši Direktīvas 85/374 3. panta 3. punktam, ja ražotājs nevar tikt identificēts, produkta piegādātājs ir jāuzskata par ražotāju, ja vien tas savlaicīgi neinformē aizskarto personu par ražotāja identitāti vai par to, kas viņam produktu piegādājis.
- 55 Kā to ir uzsvērusi gan Eiropas Komisija, gan ģenerālvokāte secinājumu 97. punktā, šī tiesību norma attiecas uz gadījumu, kad, ņemot vērā lietas apstākļus, persona, kurai ir kaitējis produkts, kam, iespējams, ir trūkumi, saprātīgi nevarēja identificēt šī produkta ražotāju pirms prasības celšanas pret šo piegādātāju, kas šajā lietā vajadzības gadījumā ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 56 Tāpat arī no Direktīvas 85/374 3. panta 3. punkta izriet, ka piegādātājs ir jāuzskata par “ražotāju”, ja tas aizskarto personu savlaicīgi nav informējis par ražotāja identitāti vai par to, kas viņam produktu piegādājis.
- 57 Šajā sakarā vispirms ir jānorāda, ka tikai tas, ka attiecīgā produkta ražotājs noliedz, ka tas ir ražotājs, nevar, ja šis piegādātājs nav pievienojis šo atspēkojumu norādei par ražotāja identitāti vai par to, kas viņam produktu piegādājis, būt pietiekami, lai uzskatītu, ka šis piegādātājs ir informējis aizskarto personu, kas norādīta Direk-

tīvas 85/374 3. panta 3. punktā, ne arī tātad, lai izslēgtu, ka to var uzskatīt par “ražotāju” atbilstoši šai tiesību normai.

- 58 Visbeidzot ir svarīgi uzsvērt, ka noteikums, kas attiecas uz šādas norādes sniegšanu “savlaicīgi”, Direktīvas 85/374 3. panta 3. punkta izpratnē paredz pienākumu piegādātājam, kuru aizskartā persona ir norādījusi kā atbildētāju, paziņot pēc savas iniciatīvas un ar pienācīgu rūpību par ražotāja identitāti vai par to, kas viņam produktu piegādājis.
- 59 Pamata lietā valsts tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārbauda, ņemot vērā lietas apstākļus, vai *APMSD* ir vai nav izpildījusi šo pienākumu, ievērojot it īpaši īpašo apstākli, ka *APMSD* kā *APSA* meitas sabiedrība, pērkot attiecīgo poti tieši no pēdējās, obligāti bija informēta par potes ražotāja identitāti brīdī, kad *OB* norādīja to kā atbildētāju tiesā.
- 60 Ja valsts tiesas iespējamās pārbaudes rezultātā tā konstatē, ka ir izpildīti Direktīvas 85/374 3. panta 3. punkta piemērošanas nosacījumi, *APMSD* tātad ir jāuzskata par ražotāju, piemērojot šo direktīvu. Tomēr ir atļauts uzskatīt, ka tiesvedība, ko 2000. gada novembrī uzsāka *OB* pret šo sabiedrību, atbilstoši šajā direktīvā paredzētajai atbildības sistēmai saskaņā ar tās 11. pantu pārtrauca noilguma termiņu attiecībā uz to.
- 61 Turpretim šī sprieduma 37.–47. punktā paskaidroto iemeslu dēļ šāds konstatējums turklāt tāpat kā pretējs konstatējums neatļāva, nepastāvot draudiem, ka tiks pārkāpta Direktīva 85/374, pieņemot pieteikumu par *APSA* aizstāšanu ar *APMSD* šajā tiesvedībā, ievērojot to, ka šo pieteikumu *OB* iesniedza pēc termiņa beigām, kurš bija tā rīcībā

atbilstoši Direktīvas 85/374 11. pantam, savu tiesību pret *APSA* izmantošanai atbilstoši minētajai direktīvai, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 26. punktā.

- 62 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 85/374 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas atļauj aizstāt vienu atbildētāju ar citu tiesvedības laikā, tiek piemērots veidā, kas ļauj aizstāt pēc tajā noteiktā termiņa beigām “ražotāju” šīs direktīvas 3. panta izpratnē kā atbildētāju tiesvedībā, kas uzsākta šajā termiņā pret citu personu.
- 63 Tomēr, pirmkārt, minētais 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tas, ka valsts tiesa uzskata, ka tiesvedībā, kas šajā pantā noteiktajā termiņā uzsākta pret “ražotāja” simtprocentīgu meitas sabiedrību Direktīvas 85/374 3. panta 1. punkta izpratnē, šo meitas sabiedrību var aizstāt ar minēto ražotāju, ja šī tiesa konstatē, ka attiecīgā produkta laišanu apgrozībā tiešām ir noteicis šis ražotājs.
- 64 Otrkārt, Direktīvas 85/374 3. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja persona, kurai ir kaitējis produkts, kam, iespējams, ir trūkumi, saprātīgi nevarēja identificēt šī produkta ražotāju pirms prasības celšanas pret tā piegādātāju, šis piegādātājs ir jāuzskata par “ražotāju”, piemērojot it īpaši šīs direktīvas 11. pantu, ja tas aizskarto personu pēc savas iniciatīvas un ar pienācīgu rūpību nav informējis par ražotāja identitāti vai par to, kas tam produktu piegādājis, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ievērojot lietas apstākļus.

Par tiesāšanās izdevumiem

65 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Padomes 1985. gada 25. jūlija Direktīvas 85/374/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka valsts tiesiskais regulējums, kas atļauj aizstāt vienu atbildētāju ar citu tiesvedības laikā, tiek piemērots tādā veidā, ka pēc desmit gadu termiņa beigām “ražotājs” šīs direktīvas 3. panta izpratnē tiek piesaistīts kā atbildētājs tiesvedībā, kas šī termiņa laikā ir ierosināta pret citu personu.

Tomēr, pirmkārt, minētais 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunātas, ka valsts tiesa uzskata, ka tiesvedībā, kas šajā pantā noteiktajā termiņā uzsākta pret “ražotāja” simtprocentīgu meitas sabiedrību Direktīvas 85/374 3. panta 1. punkta izpratnē, šo meitas sabiedrību var aizstāt ar minēto ražotāju, ja šī tiesa konstatē, ka attiecīgā produkta laišanu apgrozībā tiešām ir noteicis šis ražotājs.

Otrkārt, Direktīvas 85/374 3. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja persona, kurai ir kaitējis produkts, kam, iespējams, ir trūkumi, saprātīgi nevarēja identificēt šī produkta ražotāju pirms prasības celšanas pret tā piegādātāju, šis piegādātājs ir jāuzskata par “ražotāju”, piemērojot it īpaši šīs direktīvas 11. pantu, ja tas aizskarto personu pēc savas iniciatīvas un ar pienācīgu rūpību nav informējis par ražotāja identitāti vai par to, kas viņam produktu piegādājis, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ievērojot lietas apstākļus.

[Paraksti]